

FS

689

K 11.273.
2

ნ. 12° 461.

საქართველოს
საგარეო
მინისტროს
სამეცნიერო
ბიბლიოთეკა

იგავ-არაკნი.

გამოკრებული „სიბრძნე - სიტყვიდან“
და გალექსიანი,

თ. რაფ. ურისთაყის — მიერ.

გამოცემული
გრ. ჩარკვიანისაგან.

თფილისი.

უნთიანჯიანის-სტამბაში — მეჩადი
1878.

K11.273
2

წინასიტყვაობა.

მე გამოკვრიბე თხუთმეტი წნეული იგუ-არაქი საბა
 ორბელიანისაგან შედგენილის „სიბრძნე-სიწმინდისაგან“ დ
 გველექსე იმ განძრახვით, რომ ყრმათა დაინერგონ კე-
 თილი ზნეობა, განშორდნენ ჰოროტსა მიმოდრეკილება-
 სა დ შეისწავლონ ძველებური ქართული მდაბიო ენა,
 რომლითაც საბა ორბელიანი გვიხატავს არაკებში მოქმედ-
 თა შირთა. დასასწრულ, იგუვის ასახსნელს მუხლებში, მა-
 გალითათ, ჩაურთე ქართული ანდასკებიც.

თ. რაფ. ერისთავი

25 იანვარს 1878 წელსა.

ქ. თფილისი.

ზანღუკი.

წინასიტყვაობა.

ვირი ზ მკელი.	1
ობოლი ზ მისი ღუდა.	2
კუ ზ მორიელი.	3
დათვი ზ გლეხი.	4
ხარბი ქორი.	5
ქურდი მკერვალი.	5
მეხილე ზ მწვემსი.	6
ენა.	7
მეფე ზ მხატვარი.	8
სასწაულთ — მოქმედნი.	9
მეფე ზ მისი შვილები	10
მეფე ზ მისი შვილი.	11
ოარი კმანი	12
განძის-წყალი ზ მუხკერი	13
ზეგნელი.	14

905

გრ. ჩარტვიანის წიგნის მაღაზიაში ისყიდება ყოველ
გვარი ქართული წიგნები.

იგაკ-არაკნი სიბრძნე-სიცრფიდეგან, თ. რაფ. ერისთა-	
ვისა, — — — — — — — — — —	10 კ.
ნინო. მოთხრ. თ. რ. ერისთავისა — — —	20 კ.
ლექსთა კრება შეკ. წ. ჭიჭინაძესი — — —	10 კ.

გარეშე პირთ შეუძლიანთ მოიწერონ შემდეგის აღრე-
სით: *Въ Тифлисѣ, книжныи магазинѣ Григорія Чар-*
квіани, въ зданіи Кашиетской церкви, № 2.

Дозволено Цензурою. Тифлисѣ, 15 Юля 1878 года.

ვირი და მკელი

მკელი მოუხდა ერთს ვირსა და ამის შეკვამს ღამოდა,
 ვირი ეკედრა მკელს დიღათ და მოწინებით ამზობდა:
 აგეცი რომ შემკვამ, ბატონო... თუ სულ არ მომიძულეო,
 ერთი ეს სიკეთე მიუკუ. ანდერძი შემისრულეო:
 ქანახში ღურსმნის ნატეხი ჩამრჩა და ამომიღეო,
 ძასუკან, როგორც გერჩიოს, წამიღე-წამომიღეო...
 შემკვამე, შენ ჩემი ხორცი ღმერთმა შეგარგოს ტუბილათა,
 აღარც მოგხვდება კბილებში ღურსმანი,-შემკვამ რბილათა!...“
 მკელმა უსმინა ვირს თხოვნა, იმისს ანდერძის სწორეთ
 არ სტეხს.

მიჭეო ვირი ერთგულათა, ჩააფრინდა ღურსმნის ნატეხს...
 ამ დროს ვირმა, ღონიერათა, ტუუპათ წიხლი გაიქნია
 და საბრალოს მკელს კბილები სულერთიან ჩამტვრია:
 მაშინ მკელს თავ-ბრუ დაესხა, შეჭლმუელა: „ვაჲ, დედაო!
 მადინა ვირმა, გაგბრეყედი, შე ამას რასა კხედაუო?
 მამანევი ხარაზობდა, სწორეთ ის ჭკუით მჯობდაო,
 თორემ შე ბრიკს და სულელსა ნაღბანდოსა რა მრჯო-
 დაო?!...“

ეს ზღაპარი ჩვენ გვასწავლის,
 რომ მწე უნდა იყო მოძმის,
 მაგრამ იმით, რაც იცია,
 რაც ღმერთს ნიჭათ მოუცია,
 ან შით, რისაც ხარ მქონეა...

(მე ასე გამოვიჩინა).

ანდაზათაც ნათქვამია:

„რაც არ ექმნას მამაშენსა,

ნურც შენ დაჰხევე მარმამებსა.“

ობოლი და მისი დედა,

ობოლი ერთხელ ჰბედავს

და ჰკითხავს თივის დედას:

„ყოველს ვატყობ რომ ჰქვავს—ხომ ვიცით—მამა,

მე რად არა მქვავს, თუ ღმერთი გწამა?..“

—„შენც გუკანდა, შეიღო—მიუგო დედამ

ძაგრამ, რა გითხრა?.. თქმასაც ვერ გბედავ...

წყალში დაიხრჩო, საწყალობელი!..

დაგიჩინა მარტო, შენი მშობელი...“

„რატომ თუ წყალში?—ჩაჰკითხა შეიღმა,

თვალვრემღიანმა, ობლათ გაზდიღმა,

ნეტა იმ წყალზედ, არ იღო ხიდი?..“

—„დაიხრცე, შეიღო, კარგი და დიდი,

ძაგრამ შორს იყო მეტის-მეტათა.“

კვლავ ჰკითხა შეიღმა,

წყნარმა და ზრდიღმა:

„ფონს რომ მიაღება, მამა ხეტათა,

იმას რომ ევლო აქამდისინა,

ვერმევიდოდა, ნეტავი, შინა?..“

მაშინ ამაზედ, მიუგო დედამ:

—...ისე ბაღლი ხარ, როგორც ვხედავ!...

მე რომ ვამაშენს მოჭკონებოდა,

ხომ წყალშიც აღარ დაიხრჩვებოდა!...

ვხედავთ აქ ფონს დაბრალეს. რადგან შორს იყო ხედიო,
(ქრივმა ეს სთქვა მიზეზათ).

მაგრამ თქმულა ანდაზათ:

„მორა გზა მოუარეო & შინ მშვიდობით მიდიო.“

კუ და მორიელი.

ერთი კუ & მორიელი დაშეკობრდნენ, დაძმობილდნენ,
შეკრეს პირი, რომ ერთმანეთის თავისდღეში არ მოს-
ცილდნენ,

გასწიეს & გზას შეუდგნენ, წინ დაუსვდათ დიდი წყალი,
ამ წყალს ხიდი არსად ჰქონდა & არც ფონი გასავალი,
მაშინ უთხრა კუმ მორიელს: „მოდო ზურგზედ შემჯექიო,
შეცურდები & გაგიყვან, სადაც ჩანს დიდი ბექიო...“

შეჯდა კუს მორიელი & დაწყო ზურგზედ კბენა,
კუს მოეწო ძრიელ კანი, ლამის გამოავდოს ენა,
& ჰკითხა მას, მორიელს: „ძაო. ნუ მელავ, რას შერე-
ბიო?...“

მორიელმა უპასუხა: — „ტყუილათ ნუ მიწყობიო.
არც მე მნებავს შენი კბენა, მაგრამ მე ვერ დავსცხრებიო,
რადგან უველა ჩვენი გვარი ასე არის გაჩენილი:
მტერს, მოყვარეს, უველას უკბენს, ბრანია, შესვით გა-
ტენილა!...“

მაშინ ჩვენმა კუმ იყვინთა, დიდხანს დაიურყუშელა,
მორიელი მისცა წყალსა, დაღუპა ჯ დაანელა!
თან ასე სთქვა: „უკაცრათო! ჩემი გვარიც ასე არი,
თუ ნაკბენს წელით არ დაეიბანთ, სიკვდილი გუდევს საო-
ცარა!...“

დაისწავლე, შე იგავით, რა გიანბ... რა მოკვმასხე
ჯ მეგობრათ კარგი კაცი მეზობლებში მოიანახე,
თორემ მორიელის ძმობა. ვინა თქვა რომ კაიან?
ნაიქვამია: „აბი კაცი, აღღგომასანდ აკაიან!...“

დათვი და გლეხი.

დათვი გლეხკაცს შეეტაკა, ამოიღო ქვეშა,
სჯიჯგინის საწელს, ჭებენს ჯ სწეწავს, ზედ წააფდა მრეშა...
ამხანაგმა დაუძახა: „დაეთხოვე დათვსო,
გამოეჩქარე, წავიდეთ, ბევრი საქმე გვაქვსო...“
დათვის ხელში ჩავარდნილმა, უძასუხა მასა:
— „ის არა სჯობს მომეხმარო, მაგ სულელურს თქმასა?...
სომ ჭხედავ რომ შე დაგეხსენ, ეს კი არ შეშვება.
მაგრა ვეკვარ დაბღუჯელი, სულ არ მომცა შვება.“

ახლა მინდა შესაფერი ანდაზები ჩამოკვმასო:
„დათვი როცა მოგერიოს, უნდა მამა დაუძახო...“
გლეხი გლეხს კერ მიეშველა, იქნება დათვის შიშითა,
აბრ გაიკითხვენ გოგოსა ტირილითა ჯ ვიშითა...“

..სხვათა ჭირიო
—ღობეს ჩხირიო..“

ხარბი ქორი

ერთმა ჭორმა, ერთი იხვი, ხელთ იგდო, ჭამა კნება.
ჭანგეთა ჭევა ისევ ცოცხალი, მისგან არ ჭქონდა რამ კნება;
ამ დროს შემგრთაღმა კაკაბმა ზეიღამ ჩამოუარა.

ძას წაეტანა, (ვინ იცის, მასაც დაიჭერს, თუ არა?)
იხვი კი გასხლტა, ამბობენ; ..თავსა უშეკლას გარკვაო,
ხარბს ჭორს კი—ზღაპრათ იტყვიან—ორივე დაეკარგათ!...“

..ხარბის თვალი, რით გაძლებს?...“ (ნუ თუ თქვენ არ იცითათ?)

ნათქომაა ძველის-ძველათ: ..მხოლოდ შავი მიწითათ!...“

ქურდი მკერვალი.

ერთი მკერვალი ყოფილა ქურდი, ნაქსოვის ჭრამია,
(მკერულისგან დასაჯურია, მოსატანია ჭევაშია);
თურმე მან ნახა სიზმარი, ხე ამოსულადა პირშია.
ზე წამოვარდა უცრათ, გულში ჩაეჭრა შიშია.
რადგან იმ ხისა შტოებსზედა, ეველგან კვირა ნაჭრები.
მისგან ნაპარი ნაჭრების, მისგანვე გამონაჭრების...
წამოხტა. შესჩივლა შეიღსა: ..არ არის მეტი ღონეო,
როდესაც პარვა შემატეო, მსწრაფლათ ხე მომაგონეო...“

ერთს დღეს ვილატა მდიდარმა შოილა ოქროს ქსოვილი,
 სთხოვა ამ მკერვალს გამოჭრა... (აღრვევ ჭეკანდა ცნობილი.)
 რა მკერატელი გაუგდო, შვილი უმწერდა მამასა,
 ჰარკა რომ იწყო მკერვალმა, ხე მოაგონა ამასა
 მამინ გატყვესლდა მკერვალი, გაბრაზდა, როგორც მეკლია,
 მიჭკარდა შვილსა სანჯალსა, შირში ჭკრა მკერატელია...
 ბოლოს წარმოსთქვა: „ამ ბრძევმა ხმა აღარ გაიკმინდაო,
 ან ამისთანა ნაქსოვი იმ ხეზედ სად ეკიდებო?!...“

ნუღარა შკითხავთ: „აჲ კაცსა ხელი რათ გაუბრუნდებო...“
 ანდასათ უთქვამთ: „კაი მთქმელს, კაი გამგონი უნდაო...“
 იტყვიან: „კაი შინაურს!“ ჯე „მადლი მატლათ იტყაო...“
 არ იქნა, ავი ვერ მოვსპეო, დამბადებულსა კფიცავო!..

მესილა და მწეემსი.

ასე იტყვიან, ხალხადში, ხურმა იაფათ არისო.
 იგია ნუხლათ ჯე ხილათ დიდისა, გინა მდარისო.
 წესიც ასეა, ორ ფულათ შიირთმევე, რამდენიც გნებავს.
 მესილეც უარს ვერ გატყვის, გინდა ახლეკდე ბეერს გნებავს...
 ერთხელ მესილის დუქანში მივიდა მგზავრი მწეემსია.
 მას ორი ფული შიართვა, როგორც ქალაქის წესია
 დ მიჭეო ხელი ხურმასა, რომელიც უახლესია,
 სჭამს ჯე თან ფიქრობს: „ვიეიდე, შე ხომ არ დამითესია!...“
 გაუსო ხელი მწეემსმა ბეჩავა.
 ორი მარხილის ხურმა შეჭამა!..

მაშინ მეხილემ წუნარმა ჯ სრდილმა.

შეჭნიშნა შწყემისა, თვით დარცხვენილმა:

„რას შურები, ძმაო?... თავი თუ გძულსა?..

ძაკდენი ხურმა, ხომ მოგწოძს გუღსა?...“

შწყემსს ჩაეცინა ჯ უზასუხა:

— „რა გენაღვლება, შენ რაზედ სწუნარ?..

ძაწეინოს ხურმამ, შენ იეჲუ შენთვის,

მე გიცი გუღი, ეისაც დაწვიოს!..“

არ შეჲრა რომ ვაცს ხურმამ აწეინოს, ან იეოს იგი
გუღის შწყელია.
ხურმის მოკლული ჟერ არ მინახამს, რაცინდ რომ ხურ-
მა იეოს ძეკლია,
ჯ ეს იგავი არ გაგვაოცებს, ასახსნელათაც განა ძიკლია,
ჩვენ ამისს ჰასუხს ანდაზა გაძღვეს: „ნამუსიდ კარგი სა-
ქონელია.“

ენა

ერთმა განთქმულმა მეფემ უბრძანა თვისსა კეზირსა:
„უგნაურს გეტყვი სურვილსა, ეხლა რომ იგი მე შჭირსა;
უნდა შენ ჩემი გუღისთვის მიიღო მცირე სასჯელი,
მიმოგო სადმე ისეთი, უცხო რამ ტყბილი საჭმელი,
რომ მასზედ უტკბესს ხმელეთზედ, არც ზღვასა იზოებოდეს...
ძოძებზე ყველგან, მომართვი, თუ სადმე იზოებოდეს...“
წმისმა მსმენმა კეზირმა ენა უეიდა ბატონსა,

შეუწვა კარგათ, ღამისხათ, მოართვა თვისსა პატრონსა...
 კვლავ მეფემ ბრძანა: „ვეზირო, წადიო, გაეჩქარეო,
 აწ ისეთი რამ მომართვი, ან იუოს მასზედ შწარეო!...“
 უცებ გაიჭრა ვეზირი, ენა მოართვა ხელ-ახლათ...
 რა ნახა ესე ბატონმა, განრისხდა, წარმოსთქვა მსწრაფლათ:
 „ტყბილი ვითხევე, თუ შწარე, მაინც მომართვი ენაო,
 თუ მასხარაობ, მიჭქარავ, თავი აიგდე შენაო!...“
 მამინა ჭკადრა ვეზირმა, შეფესა აჩქარებულსა:
 „ენაზედ ტყბილსა ვერ ჭჷოებ, შენს თავსა ვფიცავ ქებულსა,
 გერცა ენაზედ უშწარესს მოიძვე ქვეყანაზედა...
 მამ რათ შემწამე მასხრობა, შემრისე ნეტა რაზედა?...“

ანდაზათაც ნათქოვია: (მე სიმართლეს დაუდგები)
 „ენა ტყბილი, ენა შწარე, ენა ქვეყნის ამომგდები.“

მეფე და მხატვარი.

სუფიქდა მეფე, ცოტა მრისხანე ჭ მარცხენა თვალ
 ამოშრეტილი,
 ძიხეს ემებდა ერთის მხატვრისას, ვხავრი რამ ჭქონდა
 გულს შთაბუჭდილი.
 იხმო თავისთან იგი მხატვარი, უბრძანა: „გარგათ გადამ-
 ხატეო...“
 მხატვარმა ოხვრით, წარმოსთქვა, ჩუმათ: „ბედო მე რა-
 ზედ მიღაღატეო!...“

შემდეგ იფიქრა: „თუ ბრმა დავხატე, — მომკლამს, მიბრ-
ძანებს „კითხა მკადრეო?...“

თუმცა ორთავალი, თავს მომკვეთს, მეტყვის: „მაგკარი
როდის დავაბადეო?...“

შეწესდა დიდათ: საბრალობელი, კვლარათვისა იქმნა მომ-
გონე

ბოლოს ჩათვიქრდა ჭ, დიდს ფიქრს შემდეგ. ძლივს მოი-
გონა მის ესე ღონე:

დახატა მდგომი ტყეში ირემი, შეფეც თოფ-აწვდილ. სულ-
გატრუნული,

სიბრმავეც მას სულ არ ეტყობოდა, რადგანაც სწინდა
თვალდახუჭული!

ნახატი ესე ტურთავთ შემეული, დიდის კრძალვითა შიარ-
თვა შეფეს.

ამ ნაირათ შიარნა მხატვარი, საწყალობელი გადურჩე
საფრთხეს.

არაკი ესე ჩვენ გამცნევეს ჭკუას, ანდაზაც უბნობს
მასზედ სწორესა:

„ხერხი სჯობია — უთქვამთ — ღონესა, თუ კაკი დროზედ
მოიგონებსა.“

სასწაულთ — მოქმედნი.

ერთი სულული ხელმწიფე თურმე ღმერთობას ჩემობდა,
ამ აზრზედ იყო შემცდარი, იჯდა ჭ კითომ ღმერთობდა!...

წინააღმდეგი ვერ ჰქადარეს, უარს ვერავინ ჰხედავდა. თუმცა ხელმწიფის შეცდომას დიდი ჰ მცირე ჰხედავდა. მას ახლდა ერთი ვეზირი, ერთგული, დიდათ ჭკვიანი, დარბაისული, თამაში, მომთმინე ჰ ნიჭიანი, მეფესთან ერთათ შესრდილი. აწ ვი მოხუცი ხნაანი, სძაგდა მეფეზედ ძეარის თქმა. ყოველი მისი ზიანი. ერთს დღეს შესთხოვა ხელმწიფეს: „შენი ჭირიმე შენია, რადგან რომ ღმერთი ბრძანდები, მე ახგელაზათ მქმენია!...“ უბოძა ახგელაზობა ჰ ბრძანა: „ხელ ჰ ხელაო, მოჯი რამ სასწაული ვქმნათ ჰ გავაკვიროთ ყველაო!...“ ვეზირმა ჰქადარა: „თუკი გსურს შენ თავის გამოჩენაო, მისმინე, უცხოს სასწაულს მოვახდენთ მე ჰ შენაო!...“ ვეზირის რჩევით სასახლე აავსეს ნეხვით, ფაშკებით, კარნი, ფანჯრები დაკეტეს ჰ გამოლესეს მუშებით... თორმეტს დღეს უკან მოვიდნენ, რომ ნახონ სასწაულია, რაკი გააღეს კარები, ცხვირს ეცათ მურალი სუნია!... ნახეს მრავალი ფუნდური, ჭია, მატლი ჰ მღილია, მძოკრი, ჩირქი ჰ სიბილწე, სულ-ყველა თავმოყრილია!... მეფე განრისხდა ამასედა ჰ შეუტია ვეზირსა: „როგორი სასწაულია?!... ეს ხომ მე შენგანა მჭირსა?...“ მამინა ჰქადარა ვეზირმა: „თქვენ რასედა მოგდით გულიო?... როგორიც ღმერთი ბრძანდებით, ისეთივე სასწაულია, ჩვენგან ხომ ესეც დიდია, არც მეტი გამოგვივაო. ვინღაა დამწუნებელი, ან ჩვენზედა ვინა ჩივაო?!...“

ამ იგავის ამხსნელი ანდაზაა ძველიო:
„რა ნაირიც მღვდელია, იმ ნაირი ერთიო...“

მეფე და მისი შვილები.

ერთსა დიდებულსა მეფეს ოც-ღ-ათი შვილი ჰყვანდა.
 (მე ეს მიგვირს ამაშია, რომ სულეველა მასა ჰყვანდა!)
 განდა მეფე მძიმედ ავით, სიკვდილზე მიდგა ის არი,
 ინატრს თვისი შვილები ჳ ოც-ღ-ათი ისარი.
 ახლნენ შვილნი, მოართვეს ისრები ერთათ შეკრული,
 მოხიდა მეფემ სატყხად. მატრამ ვერ ამტვრევს ბედაკრული!..
 მერმე მოხიდა ცალ-ცალკე. დაღეწა თვითთა თვითთათა
 ჳ თვისთა ძეთა უბრძანა: ..გირჩევთ თქვენც ერთად იყლთა:
 თუ ერთს ჰირსედ ხართ განწყრულ. ვერას დაგაკლვთ
 თქვენც მტრები,
 ამის იგავათ განკენეთ ერთათ შეკრული ისრები.
 თუ გაიყრებით, მაშინკი დაგლეწენ თვითთა თვითთასა.
 თვითცა მოგთხრანს მოყვრითურთ, როგორც შემადნე
 ღათონსა.

ნათქომიღ არის ამისთვინაო:

..მშა-მშისთვინაო, შხედღისთვინაო..

..ამხანაგი ნუ გტუდსო,

საშოკარი ნუ გშერსო...

იზარალებს ყოველთვისა, ვინც არ უსმენს ბატონსაო.
 ,,მგელი ცხვარში დაერია, ვაჟ ერთის ჰატრონსაო!..

მეფე და მისი შვილი.

მეფე სცხოვრებდა მოწყალე, მოსამართლე ჳ მდიდარი.
 მას შვილი ჰყვანდა ჭკვიანი, უჭრთამო. შეუსეჟიდარი.

რაკი მოხუცდა ხელმწიფე, იფიქრა: „შრომა შეუოფა...
და თავის სიცოცხლეშივე, შეიღს დაულოცა მეფობა.
მასთან უბრძანა: „სანამ მე ცოცხალი ვიყო, მანამდის,
ხელს ნუ შეახებ საღაროს, დაიეც მცირე თარამდის
და როცა მოგვედო, მაშინ კი გლახაკებს უწყალობეო,
ჩემის სულისთვის ეგება გამესხნას ცოდვის ღობეო!...“

უსმინა შეიღმა მამასა, კარგათ მეფობდა იგია,
ბჭობდა და მოსამართლობდა, როგორც ხელმწიფის რიგია;
ღამე ვიდოდა ცხენითა, უკან იახლის ღამშრები,
ამ გვარის უოფა ქცევისა არაკინ იყო მომსწრები,
მოჭხსენდა მოხუცს, ჭკვირობდა, (დასაჯერათაც ძნელია),
და იხმო შეიღი, აუხსნას, მან თვისი საქციელია.
წარმოსდგა ნორჩი ხელმწიფე და მოახსენა მამასა:

„თქვენ გიკვირთ ჩემი ქცევაო, ეს მოასწავებს ამასა:
თქვენს შემდეგ გაცემელობა, არ წავადგებათ არასა,
არ გაგინათებთ ცოდვის გზას, ვით მე ღამშრები ღამესა!...“
იამა მოხუცს შეიღის თქმა, იმას დაუფდა ჭკვაშია,
ბრძანა და გასცა საუნჯე ქვირეთა და გლახაკთ ჭარშია,

ეს თქმა, თუ გესმის, გეასწავლის: ვაცხონოთ ჩვენს
სუღია,
ვიდრე ვცოცხალვართ გლახაკთა შეუმსუმუქოთ წელუღია,
ნათქომიღ არის: „გქონდესო, შენ, ღმობიერი გუღია,“
„რასაცა გასცემ შენია, რაც არა-დაკარგუღია.“

ორნი ძმანი,

ორნი ძმანი გაიყარნენ და გაიყვეს ვეფლათფერი,
ისე მშვიდათ განაწილეს, ჭკვირდებოდა მათი მტკიცე;

ორი ორმო ჰურიც გაეკეს, უფროსსა ჰხვდა კალას ბქეთ,
 მეორე ქმას—მის ჰირ-ღ-ჰირ, იუენენ ორნი ტკბილათ ღ
 მხნეთ;

უფროსსა ესვა ცოლ-შვილი, უმცროსი მარტოკაობდა,
 არცა რა ქმისა ჰქმურდა მას, არცა რას სხვისგან დაობდა,
 უფროსი თავის ორმოდგან ჰურს ამოიღის მალეულად
 ღ ქმის ორმოში ჩაჭყრიდის, მის უხილაკად, ფარულათ,
 იტყოდის: „მომტეხნი შეკანან: ცოლ-შვილი, ღმრთისა
 წყალობა:

ძას კი არა ჰქვავს არა ვინ, მარტოკა ჰხედების წყალება...
 უმცროსიც თავის ორმოდგან, ჰურს შეუმატის ქმისასა,
 იტყოდის: „მარტო-ხელი ვარ, სარჩოს ვიშოვი წაბნასა,
 ის კი წვრილშვილით სავსეა,— შეუმატებ იმის ქასასა!...“

უფაღმა ორთავ უმრავლა... რაღათ გინდა ქადაგება?
 დამიჯერე, საყვარელო, „ქარგი ჰქმენ ღ წინ დაგხედება.“

განძის-უფალი და მეზვერი.

ერთმა კაცმა, დიან ბვერი, ოქრო დაფლან მიწაშია,
 სულ მარად იგი ახსოვდა, ცხადათა ღ სიწმარშია,
 დღე-ყოველ იქვე მივიდის, ათვალეურებს თავისს განძსა,
 თურმე, ნუ იტყვიოთ, ეს სქმე შეუმხნეკია სხვა კაცსა...
 უცხო მეზვერმა იფიქრა: „ამოკთხრი განძეულსაო,
 სწორეთ მე უფრო მოვიხმარ. იგი რას აქნევს ფულსაო!...“
 მოთხარა ოქრო, მის ნაცელად დამარსა დღე ღ ღოღია...

რა მოაქმენს პატრონმა, კერ ხახ თქროს ზოდია,
 შექნა ტირილი, გაება, თავს შემოიკრა ხელია.
 ქურდი კი ჭკითხავს: „რას სტირი, რაზედ ხარ აგრე ხელია?...“
 განძის პატრონმა შესჩივლა ქურდს თვისი უბედურება,
 თქროს შოგნაზედ რამდენი დაეთმო მას უშურობა!...
 ძაშინ მიუგო მპარავმა: „ნეტა რას სტირი აქაო?
 გინდ თქრო იდოს მიწაში, გინდ ღოდი, გენჭი ჰქუო...
 თავს რათ ივლავდი შიმშილით, თუმცა არ დახარჯუდიო?...
 დედა ვაცხოხე ქურდისა, ბრძენი ყოფილა დიდიო!...“

რომ ვიფიქროთ, ეს იგავი, რას გუასწავის, ხეც რას
 გაუმცნევს?
 ნათქომა: „ავი ძაღლი, არც თვითონ სჭამს, არც სხვას
 აჭმევს.“
 გამოჩენილის სიმდიდრის ხარვეზა, ხმარება—ჭკვისაა.
 „ძინას დაფლული განბი კი—იტუვიან—ეშმაკისაა!...“

იბნეშენ ზეგნელი.

სეკანთა ადგილთა მყოფელს, ჟურ არ ენახ ბაღია,
 ძოვიდა ბარათ, შაკიდა წაღკოტს, თამაში, ღაღია,
 შეუარ-შემოუარა, ხახა ყოველი ხე-ხილი,
 მწვანელი, კარდნი, წამბახნი, ვაშლი ჰ მსხალი დამქნილი.
 იოცა, ისიამოვნა. გულში აქებდა უფალსა,
 ჰ ადიდებდა შემოქმედს, მადლი შესწირა მისს ძალსა!...
 ბოლოს წარმოსთქვა: „მამაო! სულ კარგათ გონებებია,

ეს კი არ არის კეთილათ, რომ ხალხს ხესვი ახია, დიდს ხეს კი მცირე კაკალი... ეს ძნელი გასაკვება!..

გისს საქმეს სჯიდა, ჰკიცხავდა, შანუდეთ სულელს, შიკებნელსა?!..

მივიდა ნიკოზის ძირასა, იქ მიემინა ზეგნელსა.

ამ დროს შემოვიდა ზედ ევაკი, ძირს ჩამოაგდო კაკალი, გაუშო შუბლი ზეგნელსა, დააწყებინა კანკალი!..

“სეზე წამოხტა ზეგნელი ჯ ღმერთსა მადლი შესწირა:

„შენ უკეთ გაგიჩენია!“ — მან წმინდის გულეთ შექვირა:

„ამაზედ დიდი რომ ჰბოდა“ სულ გამიჭედეტდა თავსაო, აღარა გცოდებო უფალო, აღარას ვიტყუი ავსაო!...“

იგაკი ამას გასწავლის, სულელურს ნუ რას ჰბოდავო, ანდაზაც ამბობს: „კაცი ბჭობს, ღმერთი კი იცინოდაო.“

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران